

A MARRAJERA

Por: Javier Fernández Soutullo

Corría a década dos 50 cando o Sr. Amador, achegado das terras do Concello de Santa Uxía de Ribeira, bañadas pola Ría de Arousa coma as nosas, belas augas que o viron nacer, decidiu mercar un barco. Isto marcaría unha bonita anécdota á que nos referimos nas seguintes ringleiras.

Eran aqueles tempos difíciles e verdadeiramente malos, como xa noutros precedentes a mesma historia cotiá se encarga de describir. Tempos nos que moitísima xente vivía de ilusións e incluso moitos deles, diría eu, só vivían diso. Durante moito tempo o Sr. Amador, coma todos, tamén tivo a súa ilusión: mercar un barco.

Para el a escollida foi unha pequena embarcación chamada a “Santa Elena”. Os seus propietarios marchábanse, coma tantos outros, para as Américas, concretamente para Arxentina, e o Sr. Amador non quería deixar pasar a ocasión de merca-lo barco, pois verdadeiramente lle parecía a el que esta reunía as condicións para que o seu soño se fixese realidade.

Despois de non poucos atrancos chega a un acordo cos propietarios e mércalle-la embarcación. Esta quizás fose a parte máis doada; logo seguiríanlle outros de tipo máis burocrático e incluso eclesiásticos, pois o Sr. Amador Mariño (pai) era, e aínda o é, de Relixión Protestante. Mesmo moitos dos atrancos puxéronllos na Axudantía de Mariña, cando lle dixo a Don Xosé, o axudante, que quería troca-lo nome de Santa Elena polo de “ O Deseado ”. Ó preguntarlle o por que de dito cambio ó Sr. Amador, este respóndelle que o nome atendía a tódolos traballos que tivo que pasar para conseguilo.

Esta embarcación estaba desde un principio dedicada á pesca do xurelo pois, maioritariamente no verán, acadaba un bo prezo na lonxa e sempre tiña saída, ben cara ás conserveiras ou para o seu consumo directo, aínda que non se lle negaban outras especies, dependendo da época.

Ata o de aquí é unha historia normal para aqueles tempos, cheos de morriña e de folclore. Conta que algunhas veces usaban o xurelo para a captura do peixe espada e de marraxos do Atlántico, capturando pezas de arredor duns 110 quilos. Tanto os peixes espada como nos marraxos roldaban sempre ese peso.

Xuntamente co Sr. José o Pataquiño e o Sr. Portonovo, como así era coñecido no argot mariñeiro, preparaban as denominadas “Marrajeras”, e que xa o seu nome nos indica o tipo de captura a perseguir con elas. Estas consistían nunha tira de arame aceirado que ía soldado ó anzol e que tiña aproximadamente uns tres metros de longo. Isto non era outra cousa que un arame de freos das motos que o mercaban na punta do portiño, no antigo taller de Sr. Albino, tamén chamado “o das bicicletas”. Unha vez ben armada e, debidamente empatada coa sedela, fíncabase no seu anzol un xurelo fresco do día aínda vivo; o anzol metíase pola parte de atrás da cabeza de xeito que tardaba máis en morrer e, ó soltado na auga movíase con moito ritmo e atraía ás presas con máis facilidade.

Unha vez largados uns poucos metros de liña amarrábase á embarcación por medio dun corto e fráxil fío, normalmente do de coser, e logo o resto da liña deixábase xa solto e desenredado a bordo. Cando o peixe espada ou o marraxo mordían o anzol, este marchaba e o fráxil fío tronzaba, espallándose varias decenas de metros de liña ata que a presa se ía esgotando pouco a pouco, á vez que se lle empezaba a recolle-la tanza ata telo a carón do “Deseado”. Estes peixes, nos últimos intentos por se liberar, sempre largaban continuas rabexadas que facían da recollida da presa un dos momentos máis álxidos e perigosos da pesca coa “marrajada”.

Cunha tralla facíase un nó corredizo chamado “Horcaperros” e enlazábaselle a cola. Este nó, ó asocar, inmovilizaba ó animal e así, entre a tralla e o arame do freo das motos, asíanse eles para iza-las capturas a bordo.

O izado das pezas era un dos momentos de maior perigo para a integridade dos mariñeiros, pois un descoido tanto unha rabexada coma unha dentada dos marraxos podería causar un serio desgusto.

Nestas ocasións e con este tipo de capturas, a chegada ó peirao de O Grove convertíase en todo un acontecemento social. Alí xuntábanse todo tipo de curiosos que acurraban ós pescadores con todo tipo de preguntas, mirábanos de mil maneiras, palpábanos e incluso os que podían, aínda que os menos, fotografaban as capturas, convertendo ese momento nun verdadeiro espectáculo para a época.

Cóntame o Sr. Amador que nunha ocasión, navegando por fora da ría na procura deste tipo de peixes, cruzáronse na súa ruta co iate “Azor”, antiga embarcación de recreo de Franco que foi desmantelada no ano 1982. Dende dita embarcación e utilizando un megáfono dos de embude propios da época, preguntáronlles polo tipo de pesca a que lle dedicaban a xornada e que tipo de arte ían a usar. Contestaron co nome de “á marrajada”, dándose conta eles do que en realidade se pescaba pois xa había na cuberta algún que outro marraxo.

Contan os de Rocaford de Sanxenxo que o xeneralísimo lles comentara que tiña visto unha película norteamericana sobre a pesca do peixe espada nos EE.UU. e que esta era unha arte moi difícil de traballar e con aparellos complexos, polo que non acertaba a comprender como uns mariñeiros, nun barco tan pequeno e con medios tan simples como aqueles podían ter tanto éxito.

Este comentario ben puido desembocar en que, logo, ás veces, lle fosen pola noite, revisadas as artes ó Sr. Amador. Unha vez copiadas na súa totalidade e, probando a súa eficacia unha e outra vez, non lograron ter o mesmo éxito. Coido que non se decataron que naquel anaco de fío fráxil e sinxelo estaba o truco pois eles amarraban directamente a liña á embarcación. Así, unha vez que lles picaba o peixe, coas sacudidas que este arreaba tratando de zafarse, acostumaba a racha-la liña, o que provocaba a súa posterior fuxida.

Con isto queda demostrada unha vez máis que as maneiras e a experiencia das nosas xentes do mar foron e son o mellor aval para asegurarse os mellores froitos do mar, só cos límites que a propia natureza lles impón.

BAR LONXA

PORTONOVO

Teléf: 986724333

ESPECIALIDAD

* ALBARIÑO

*PESCADITOS

*MARISCOS

EL PUERTO. CÓMODA TERRAZA